

Vaccinera elever i skolan mot våld – föreläsning den 13 maj 2022
Skolsköterskekongress i Karlstad

**Psykiskt, fysiskt och sexuellt våld,
en fråga om hälsa, liv och död!**

Anita Kruse

**Sakkunnig inom våldsområdet med regeringsuppdrag för
NNS – Nationella Nätverket för Samordningsförbund**

Mobil: 0703-751978
E-post: anita.kruse@gmail.com



Regeringsuppdraget att öka upptäckten av våld

NNS – Nationella Nätverket för Samordningsförbund driver ett projekt om att rutinmässigt öka upptäckten av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld inom aktuellt regeringsuppdrag tillsammans med flera samordningsförbund och samverkanspartners under 2019-2022.

Ett samordningsförbund samordnar operativa rehabinsatser från kommun, region, Försäkringskassa och Arbetsförmedling till målgruppen deltagare 16-64 år som befinner sig utanför arbete och studier.

C:a 40 Samordningsförbund är nu etablerade inom 16 regioner och län och ställer rutinmässigt frågor om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld till sina deltagare.

www.nnsfinsam.se/stoppavaldet

www.nnsfinsam.se/stoppavaldetredovisning

Vad innehåller NNS och samordningsförbundens nationella projekt?

- Bas- och metodutbildning om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld inkl. HRV, upprätta nya arbetssätt och rutiner samt rollspel
- Involvering av mentorer/faddrar för nya förbund
- Att rutinmässigt använda ett validerat frågeformulär med 7 definierade frågor om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld inom samordningsförbundens ordinarie operativa samarbete med FK, AF, socialtjänsten, arbetsmarknadsenheter och hälso- och sjukvården
- Kartläggning av olika skydd, stöd och behandlingsverksamheter samt framtagande av material
- Kontakter med styrelser, beredningsgrupper, chefer, samverkande myndigheter lokalt, regionalt och nationellt för diskussioner om implementering samt hållbara insatser över tid
- Lokala, regionala och nationella påfyllnads seminarier för erfarenhetsutbyte/utbildningar/konferenser
- Stöd och handledning
- Utvärdering

www.nnsfinsam.se/stoppavaldet

www.nnsfinsam.se/stoppavaldetredovisning

Frågeformulär FOV - frågor om våld från 18 år

Våld påverkar hur du mår, både psykiskt och fysiskt, därför ställer vi frågor om våld.

Våld mellan vuxna i familjen påverkar även den psykiska och fysiska hälsan för barn och ungdomar negativt.

Det finns hjälp att få om du är eller har varit utsatt för våld och/eller om du hört eller sett våld mot en närstående under din uppväxt.

Det finns även hjälp att få om du själv har utsatt någon annan för våld.

Med närstående menar vi partner, familjemedlem eller släkting.

www.nnsfinsam.se/stoppavaldet

Frågeformulär FOV - frågor om våld från 18 år

1. Har du blivit hotad, kontrollerad, förnedrad, trakasserad eller liknande av en närstående?
2. Har du blivit slagen, sparkad, knuffad eller skadad på något annat sätt av en närstående?
3. Har du känt press att mot din vilja delta i eller se på sexuella handlingar av en närstående?
4. Har du varit utsatt för verbala, psykiska och/eller fysiska sexuella kränkningar av en närstående?
5. Har du blivit utsatt för våld enligt fråga 1-4 av någon annan person än någon närstående?
6. Har du under din uppväxt sett eller hört en närstående bli utsatt för våld enligt fråga 1-4?
7. Har du själv som vuxen utsatt någon annan för våld enligt fråga 1– 4?

Källa: VKV-Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om våld i nära relationer

Erfarenheter från att rutinmässigt använda ett validerat frågeformulär med specificerade frågor om våld

- Vilka erfarenheter har Samordningsförbunden fått efter att rutinmässigt ha använt ett validerat frågeformulär med specificerade frågor om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld sedan 2019?
- De flesta av samtliga deltagare som har fått svara på frågeformuläret med de sju validerade och definierade frågorna om våld har aldrig tidigare fått svara på några frågor om våld.
- Varför har jag inte fått svara på sådana här frågor om våld tidigare?
- Varför har vi inte fått lära oss om våld i skolan?

Våldets omfattande hälsopåverkan

För barn som utsätts för direkt våld eller ser och hör våld från den ena föräldern mot den andra föräldern får det stora konsekvenser.

- **Psykologiska, fysiologiska och sociala konsekvenser.**
- **Barn som upplever våld mot sin förälder eller omsorgsperson riskerar att utveckla en allvarlig och långvarig psykisk ohälsa, som depressivitet, ångest, PTSD, självdestruktivitet, aggressivitet, svårigheter i umgänget med andra barn samt koncentrationssvårigheter och svårigheter i skolan.**
- **Barnen kan också drabbas av hälsoproblem som astma, eksem, magont, förstoppning, sömnsvårigheter, huvudvärk och ätstörningar.**

Källa: Socialstyrelsens dödsfallsutredningar 2018

Våldets omfattande hälsokonsekvenser för barn över tid

Ytterligare hälsokonsekvenser för barn som ser och hör våld från den ena föräldern mot den andra föräldern.

- Svårt med sociala kontakter, anknytningssvårigheter och bristande kommunikation.
- Lämnar inte hemmet, tar för stort ansvar och skyddar våldsutsatt förälder och syskon samt tar en föräldraroll.
- Barnen får dålig omvårdnad och dras in i bråk.
- De orkar inte med skolan och blir mobbade alternativt blir den som mobbar.
- De hämmas i sin fysiska (failure to thrive - hämmad tillväxt) och psykiska utveckling.
- Detta uttrycks genom hat, ilska, skuld, skam, rädsla, otrygghet, ångest, tvång, sömn- och koncentrationssvårigheter, katastrofkänslor, ensamhetskänslor och psykosomatik.

Källa: Arnell & Ekbohm, 2010

Våldets omfattande hälsokonsekvenser för ungdomar

Några av våldets konsekvenser

- Psykosomatik
- Självskadebeteende
- Suicidalt beteende
- Tidig sexual debut
- Många sexuella kontakter
- Skam och självanklagelser
- Bristande tillit till vuxenvärlden
- Missbruk
- Utsatthet på digitala medier.

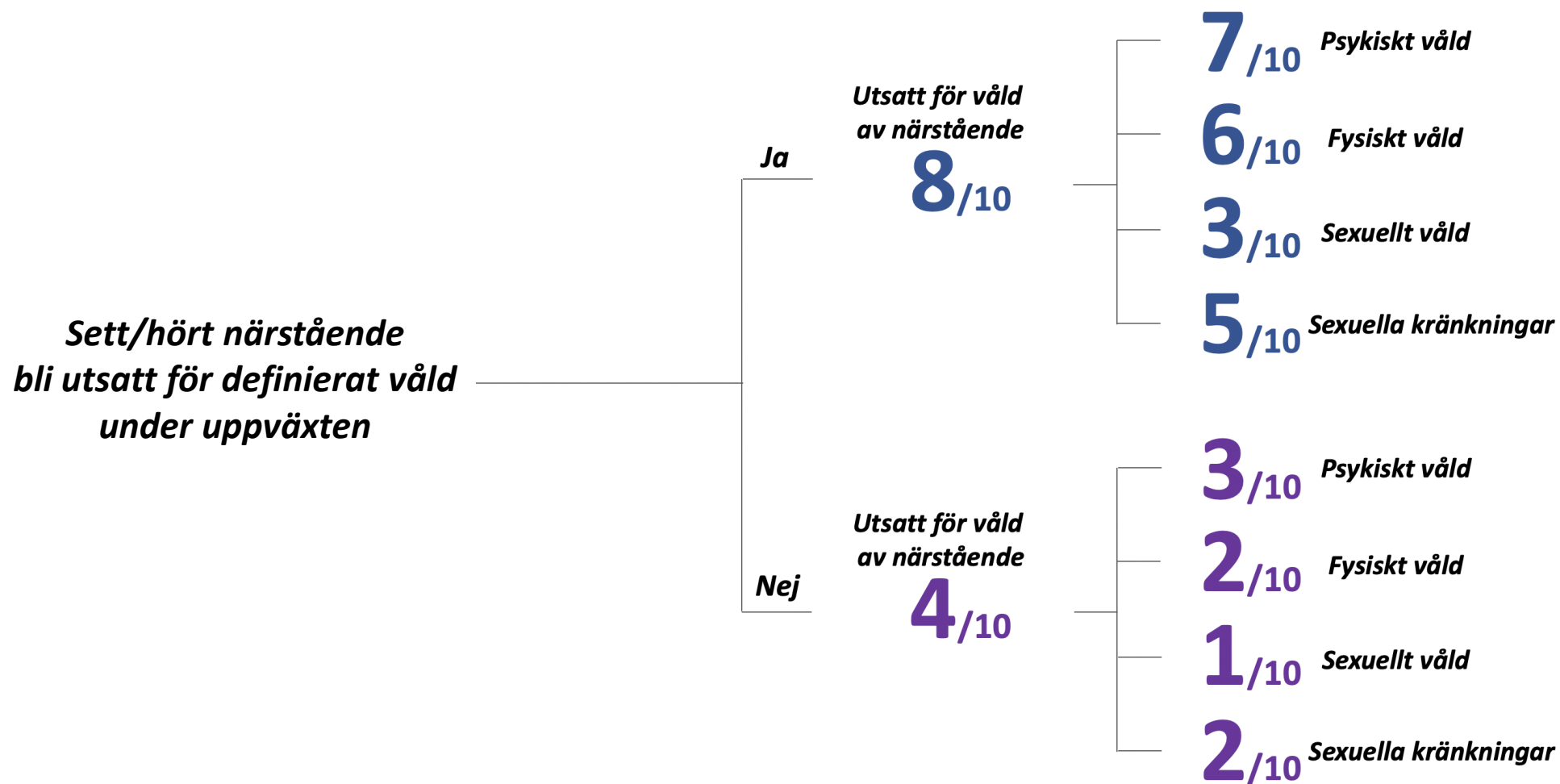
Källa: Carolina Överlien, docent vid Institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet och Nasjonalt kunnskapscenter om vold och traumatisk stress i Norge.

Samordningsförbundens deltagare har omfattande erfarenheter av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld

- Det är dubbelt så vanligt att själv utsättas för psykiskt, fysiskt och sexuellt våld av både närstående som av någon annan person om du har sett och hört samma våld under din uppväxt (4 av 10) i förhållande till de som inte har gjort detta.
- Det är dubbelt så vanligt för varje våldsform det vill säga psykiskt, fysiskt och sexuellt våld samt sexuella kränkningar/trakasserier som är definierat så att alla vet vad de svarar på.

Källa: 758 st unika besvarade frågeformulär om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld från 13 förbund i 9 regioner och 107 kommuner. www.nnsfinsam.se/stoppavaldetredovisning

Resultatet av 1.260 unika besvarade frågeformulär visar följande...



Hur kan ni inom elevhälsovården vaccinera era elever mot psykiskt, fysiskt och sexuellt våld?

Hur kan ni vid era årliga hälso-samtal förebygga, göra tidiga upptäckter av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld samt förmedla adekvata insatser till era elever?

Genom att använda ett åldersanpassat, validerat och definierat frågeformulär om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld?

Psykiskt, fysiskt och sexuellt våld

En fråga om hälsa, liv och död!

Några erfarenheter från NNS och Samordningsförbundens
arbete inom ett regeringsuppdrag 2019 – 2021.



Erfarenheter

Kan laddas ned från

www.nnsfinsam.se/stoppavauldetredovisning



Statistik 2021

– 758 unika besvarade frågeformulär

1. Har du blivit hotad, kontrollerad, förnedrad, trakasserad eller liknande av en närstående? (Psykiskt våld)

55 % KVINNOR och 31 % MÄN har svarat JA

2. Har du blivit slagen, sparkad, knuffad eller skadad på något annat sätt av en närstående? (Fysiskt våld)

44 % KVINNOR och 26 % MÄN har svarat JA

3. Har du känt press att mot din vilja delta i eller se på sexuella handlingar av en närstående? (Sexuellt våld)

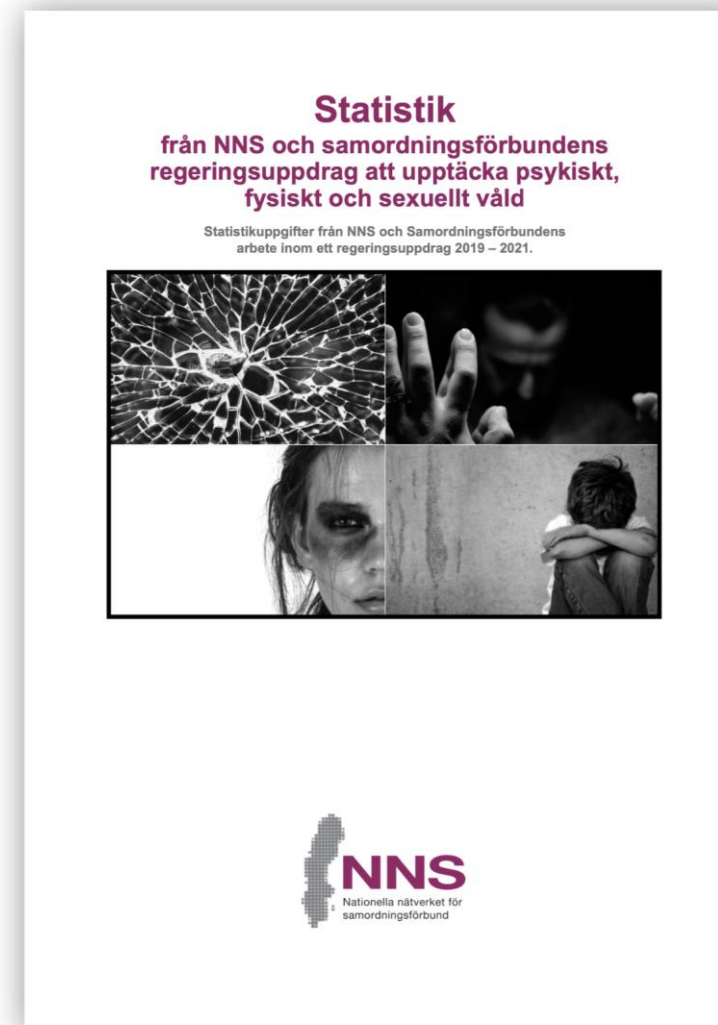
28 % KVINNOR och 6 % MÄN har svarat JA

4. Har du varit utsatt för verbala, psykiska och/eller fysisk sexuella kränkningar av en närstående? (Sexuella kränkningar)

41 % KVINNOR och 16 % MÄN har svarat JA

Kan laddas ned från

www.nnsfinsam.se/stoppavaldetredovisning



Webbsida med information

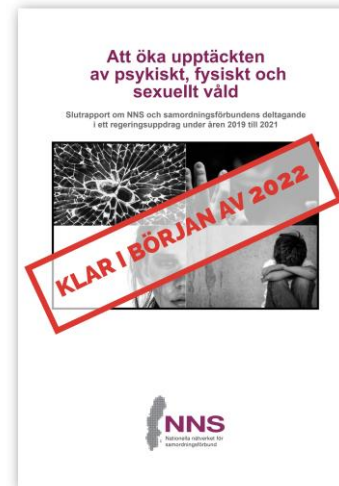


Film om uppdraget



Slutrapport

klar under maj månad



www.nnsfinsam.se/stoppavaldetredovisning

Ni kommer att hitta presentationen på www.nnsfinsam.se/stoppavaldetredovisning

Tack...

...för att jag fick berätta för er alla om
Samordningsförbundens erfarenheter av att ställa
rutinmässiga frågor om psykiskt, fysiskt och
sexuellt våld

Anita Kruse

Sakkunnig inom våldsområdet med regeringsuppdrag för
NNS – Nationella Nätverket för Samordningsförbund

anita.kruse@gmail.com

Mobil: 0703-751978

